

MENNO TAMMINGA

Wat wordt het, FNV: vechten of genieten?

Wat...!? Geen notulen? Nee, er zijn geen notulen gemaakt van het overleg tussen de vakcentrales en de overheid over de lonen en de pensioenen van zo'n 800.000 rijks- en gemeenteambtenaren, leraren, politiemensen en militairen, dat uiteindelijk is afgesloten zonder de FNV.

Verbazingwekkend. Verwonderlijk. Maar wel het antwoord van minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken, PvdA) op vragen uit de Tweede Kamer. Het vaststellen van de notulen van een vergadering behoort tot de onvervreembare rituelen van 'Nederland overlegland'. Van de speeltuinvereniging tot en met het kabinet, iedereen doet 't.

De notulen zijn de symbolen van de heilige drie-eenheid van het Nederlandse overlegcircuit. Eerst is er de vergadering, dan zijn er de notulen en dan is er de vaststelling van de notulen. Het 'geloof' in deze drie-eenheid verbaast buitenlanders in topposities in ons bedrijfsleven soms nog meer dan de glas-melk-met-broodje-kaas-lunch.

Jongeren voelen zich buitengesloten, maar ouderen overkomt hetzelfde

---

Dus wie de drie-eenheid negeert en geen notulen maakt, overtreedt ongeschreven regels. Met opzet? Bij reddingsacties voor bedrijven wordt soms niks genotuleerd, zodat alle partijen onkunde kunnen veinzen tegenover hun werknemers, aandeelhouders of de media. In zeker één geval, bij de zeep- en voedingsmultinational Unilever, werd de discussie binnen de directie over een gevoelig agendapunt jaren geleden bewust niet genotuleerd. Men was bang dat beleggers in een rechtszaak die notulen zouden eisen. Dat gebeurde ook. Maar die beleggers stonden met lege handen. Niks genotuleerd.

Heeft iemand in het ambtenarenakkoord iets te verbergen? Nee, de zaak is duidelijk. De ambtenaren en leraren betalen een deel van de loonstijging van 5 procent zelf, doordat hun pensioen er later op achteruitgaat. Althans, voor zover het nu te becijferen is. Want een leraar die nu aan de slag gaat, ziet zijn pensioen pas in 2060. In de tussentijd zal van alles gebeuren, denkt u maar eens terug aan de afgelopen 45 jaar. De FNV kwalificeert de loonsverhoging daarom deels als een sigaar uit eigen doos. En dat is het ook. Zoals Plasterk zelf bijna drie weken geleden aan de Kamer schreef: flink meer loon nu en iets minder uitgesteld loon (= pensioen) later. Liever nu genieten dan afwachten wat het later wordt.

Het sigaar-uit-eigen-dooz-akkoord legt ook machteloosheid bloot. De drie vakcentrales die wél hebben getekend én de overheidswerkgevers wijzigen met één pennestreek ook de pensioenregeling van de 2,8 miljoen mensen die bij pensioenfonds ABP (356 miljard euro beleggingen) zijn verzekerd, inclusief bijna 800.000 gepensioneerden. Jongerenorganisaties klagen graag dat zij het kind van de rekening zijn in de besluitvorming over pensioenen, maar gepensioneerden worden net zo gemakkelijk buitengesloten.

Machteloosheid dreigt ook voor de FNV. In de industrie en de handel hebben vakbonden organisatiemacht verloren. In groeisectoren (informatietechnologie) komen vakbonden niet aan bod. En zzp'ers voelen zich evenmin massaal aangetrokken tot een vakbondslidmaatschap. De overheid en de gezondheidszorg zijn nog twee bastions van vakbondskracht.

De FNV kan het zich niet permitteren in die sectoren langs de kant te staan en straks mokkend toch maar een akkoord te slikken dat andere bonden hebben gesloten. Daar win je geen nieuwe leden mee. Voor de FNV zijn loon en pensioen kernthema's. Verliezen is geen optie. Het is maken of kraken. De FNV moet zich durven profileren als sociaal-economische vechtersbaas.